

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum boni angeli fuerint præscii suæ confirmationis & mali sui casus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

naturalis, quod falsum est, & similiter est de gratia angelis concreata.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum boni angeli fuerint præscii suæ confirmationis, & mali sui casus.

Adam in 3. q. 6.

Tertio queritur, vtrum boni angeli fuerint præscii suæ confirmationis, & mali sui casus.

RESPONSO. Dicenda sunt duo. Primum est, quod tam boni, quam mali angeli potuerunt per coniecturam credere se habituros beatitudinem, sed non per certitudinem. Secundum est, quod mali nullo modo potuerunt casum suum præscire, neq; per coniecturam, neq; per certitudinem.

PRIMUM patet, quia effectus qui non provenit à causa necessaria, sed contingente, determinata tamè ad producendum effectum magis quam ad oppositum potest in ea sciri per probabilem coniecturam, sed non per certitudinem, sed beatitudo est huiusmodi, quia non dependet à causa necessaria, sed contingente scilicet lib. arbit. determinato, tamen magis ad consequendum beatitudinem, quam ad oppositum. Tum quia natura angeli est ad hoc creata, & inclinationem habet, cum quia inerat adiutrix gratia, quare &c.

SECUNDM patet, quia malum præcognitum aut complaceat voluntati, aut non; Si complaceat iam culpa inest, si non complaceat, pœna inest. Sed impossibile est ante primum peccatum angeli inuisse culpam, aut pœnam, quia primum implicat contradictionem. Secundum videtur importare iniustitiam (scilicet quod pœna præcedat culpam) quare &c. Si autem reuelatus fuisset eis casus suus accessissent utiq; dictum secundum comminationem, & non secundum præscientiam.

Sententia huius distinctionis quintæ in generali & speciali.

Post hæc consideratio adducit inquirere. Superius determinavit Magister de conditione vel qualitate angelorum. Hic verò determinat de eorum conversione. Et primo facit hoc. Secundo de his quæ ad eorum conversionem vel auersionem consequuntur. Secunda incipit in princ. 8. dist. præterea sciri oportet. Prima in duas. Primo inquirunt in generali causam conversionis & auersionis. Secundo specialiter causam conversionis. Secunda ibi, habebant enim omnes lib. arb. Et ista dividitur in tres. Primo mouet quætionem vnam, & istam prosequitur. Secundo remouet quoddam incoueniens quod insequi posset. Tertio mouet quandam aliam quætionem, & determinat. Secunda ibi, ideo à quibusdã dicit. Tertia, hic queri solet. Hæc est diuisio lectionis in generali.

IN speciali Magister sic procedit, & proponit sic primo, quod propter creationem angelorum quidã fuerunt conuersi, & Deo per charitatem adhærentes illuminati, alii verò non. Sed Deû habentes odio execrati sunt, & eorum à bono auersio ipsos iniustos, & aliorum ad bonum cõuersio iustos fecit. Postea dicit quod amborũ fuit libertas lib. arb. per quam bonum vel malum elegerunt. Deinde querit vtrum angelis, & ad quid antequam conuerterentur data sit gratia. Et ostendit quod non indigebant gratia iustificatã, sed gratia eos ad bonum promouente, per quam gratiam conuersi sunt. Postea dicit quod licet ista in potestate angelorum nõ esset, tamen aliquibus ista putatur ad culpam, non quia conuersi non sunt, sed quia auersi sunt, quia habere eam potuerat, & apposta eis fuisset si persistissent. Item querit vtrum in ipsa confirmatione beati fuerunt angeli, & vtrum beatitudinem per gratiam tunc eis datam meruerunt. Primum istorum concedit, de secundo tangit duas opiniones: quidam enim dicunt ipsos mereri beatitudinem, quam in principio receperunt per obsequia quæ faciunt hominibus. Et hanc opinionem Magister approbat, in his autem consistit tota sententia lectionis.

QVÆSTIO PRIMA.

An angelus peccare poterat.

Th. 1. q. 63. ar. 1. 2. c. 3.

Quæstio I.

Circa distinctionem queritur de duobus in generali de auersione malorum angelorum, & de cõuersione beatorum. Circa primum queritur de duobus: Primum est, an angelus peccare poterat. Secundum est, an peccare potuerit in instanti suæ creationis. Circa primum sic proceditur. Et videtur quod angelus peccare non potuerit, quia digniores sunt angeli, quam corpora cœlestia, sed in illis non est malum secundũ Philosophos, ergo nec in angelis, quare nec peccatũ, cum omne peccatum sit malum.

Item nullus peccat appetendo illud quod verè bonum est, sicut nullus errat cognoscendo quod verum est, sed angelus nec appetit, nec appetere potuit, nisi verũ bonum, ergo angelus non peccauit, nec peccare potuit. Maior patet, quantum ad hoc quod angelus non appetat, nisi verum bonum, quia secundum sanctos si persistisset, obtinisset illud quod appetit, sed nõ obtinisset, nisi verum bonum, ergo illud solum appetit.

Item nec aliud appetere potuit quam verum bonum, quia voluntas non potest ferri nisi in cognitum, sed intellectus angeli non potuit iudicare illud esse bonum quod non fuit bonum, aliàs fuisset in eo error, qui nõ fuit ante peccatum, quare &c.

IN CONTRARIVM est quod dicitur Job. 4. In angelis suis reperit prauitatem.

RESPONSO. Videnda sunt duo. Primum est an angelus peccare potuerit. Et secundũ est quid appetendo peccauit, vtrum, scilicet æqualitatem Dei appetit.

QUANTVM ad primum dicens quod angelus potuit peccare & peccauit, sicut patet ex multis locis scripturæ sacræ. Hæc autem possibilitas probatur hoc modo, illa voluntas potest peccare, quæ innititur regulæ, quæ potest deficere, quia si regula potest deficere & regularum. Defectus autem voluntarius est peccatũ, sed omnis voluntas creata tam hominis, quam angeli est huiusmodi: ergo &c. Minor probatur, quia regula angeli, cui innititur voluntas, est intellectus vel ratio, quia voluntas nõ fertur nisi in illud quod est sibi ostensum per intellectũ & rationem. In omni autẽ intellectu creato potest incidere defectus, si non erroris vel ignorantia; tamen inconsiderationis.

Iuxta quod est notandum q in hoc differunt error, ignorantia, & inconsideratio. Error est falsum approbare pro veris secundum Aug. vnde superincludit falsam existimationem. Ignorantia verò est nescientia eorũ quæ quis potest & tenetur scire. Inconsideratio est solum detectus actualis cognitionis eorum quæ quis scit in habitu. In angelis verò quauis non ponatur proprie error aut ignorantia, ponitur tamen in eis inconsideratio, quia non est necessarium quod omnia quæ nata sunt circumstantiare & rectificare voluntate angeli in his quæ occurrunt agenda vel eligenda subsint semper suæ actuali considerationi præcipue quantum ad ea quæ sunt supra naturam angeli, vt sunt ista per quæ tenditur in beatitudinem. Et propter defectum huius considerationis potuit defectus esse in electione angeli dum appetit illud quod de genere suo erat bonum, non appetendo cum circumstantia sine quæ non erat appetendum. Quod autem cum circumstantia illa non appetierit causa fuit quia de illa non cõsiderauit, & sic ponitur angelus peccasse.

Sed contra hoc opponitur sic, sicut intellectus est verus vel falsus in intelligendo, sic appetitus est bonus vel malus in appetendo. Sed intellectus apprehendens vnum eorum quæ in re coniuncta sunt nõ apprehendendo alterum, nõ est falsus nisi iudicaret vnũ esse sine altero. (Tunc enim esset falsus dicendo cõposita non esse cõposita sed diuisa) ergo similiter appetitus rationalis vel intellectuãlis appetens rem aliquam de se bonã non appetendo eam cum sua circumstantia, puta appetens finem (scilicet beatitudinem) non appetendo ea quæ sunt ad finem (scilicet merita, vel aliquid tale) non propter hoc est malus nisi appeteret habere finem excludendo ea quæ sunt ad finem. Sed secundum positionem prædictam angelus non appetit beatitudinem prædictam absq; meritis exclusiue ita quod vellet habere beatitudinem & vellet non habere merita. Quia cum voluntas non feratur nisi in cognitum oportuisset quod angelus existimasset illud fuisse possibile, &

tunc